

Dosarul nr. 3ra-1024/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul central (D. Crigan)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (S. Gîrbu, L. Pruteanu, M. Guzun)

DECIZIE

15 august 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Nina Vascan
Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gofman Natalia
împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ,
împotriva deciziei din 06 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost respins apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat și a fost menținută
hotărârea din 05 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central,
c o n s t a t ă:

La 31 mai 2017 Gofman Natalia a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a indicat că prin avizul de plată nr. 0000062275 din
06.01.2017 al Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău a fost informată că până
la 26.12.2016 era obligată să achite suma impozitului pe avere în mărime de
12 109,73 de lei.

Prin scrisoarea nr. 01-14/3-144 din 06.01.2017 a Direcției Administrare
Fiscală Botanică, mun. Chișinău a fost informată că în caz de neachitare a restanței
în mărime de 12 109, 73 de lei în termen de 3 zile de la data primirii somației,
suma respectivă va fi încasată inclusiv prin aplicarea măsurilor de executare silită
prevăzute de art. 194 Cod fiscal, cu suportarea tuturor cheltuielilor de executare
silită.

Reclamanta a menționat că până la 24.01.2017 nu a fost informată că ar fi
fost obligată să achite impozitul pe avere pentru anul 2016.

De asemenea, reclamanta a invocat că impozitul a fost calculat din bunurile
imobile amplasate în mun. Chișinău, com. Colonița, str. Stejarilor,14, cu suprafața
totală de 199,20 de m.p. în valoare totală de 1 513 715 de lei, constituite din:
imobil cu nr. cadastral 01491060103.01 cu suprafața de 122,10 m.p. cu destinația
casă de locuit; imobil cu nr. cadastral 01491060103.02 cu suprafața de 42,20 de
m.p. cu destinația garaj; imobil cu nr. cadastral 01491060103.03 cu suprafața de
17,70 de m.p. cu destinația sarai/șură/magazie/atelier/depozit; imobil cu nr.
cadastral 01491060103.04 cu suprafața de 17,20 de m.p., cu destinația
sarai/șură/magazie/atelier/depozit.

Conform prevederilor Codului fiscal, obiect al impozitării îl constituie bunurile imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță precum și cotele-părți a căror totalitate întrunește cumulativ următoarele condiții și anume valoarea estimativă totală constituie 1,5 milioane lei și mai mult; suprafața totală constituie 120 de m.p. și mai mult. Prin urmare, unicul bun care cade sub incidența Codului fiscal este casa de locuit cu destinație locativă, nr. cadastral 01491060103.01 cu suprafața de 122,10 m.p., valoarea estimativă de 1 354 782 de lei, care, însă, nu întrunește condițiile cu privire la valoare. Prin urmare, impozitul pe avere în mărime de 12 109, 73 de lei a fost calculat în lipsa unui temei legal.

Reclamanta a solicitat anularea avizului de plată nr. 0000062275 din 06.01.2017 cu privire la impozitul pe avere pentru anul 2016; anularea hotărârii seria AH nr. 0161838 din 10.02.2017 a Direcției Administrare Fiscală Botanica mun. Chișinău cu privire la executarea silită a obligației fiscale a contribuabilului, ca fiind emisă cu încălcarea art. 193 lit. c) Cod fiscal și art. 14 Legea contenciosului administrativ; anularea deciziei nr. 01-05/8-162-972 din 21.03.2017 a Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău aferente contestației referitor la avizul de plată, ca fiind emisă cu încălcarea prevederilor art. 226 Cod fiscal.

Prin hotărârea din 05 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, acțiunea a fost admisă integral; au fost anulate avizul de plată nr. 0000062275 din 06.01.2017 cu privire la impozitul pe avere pentru anul 2016, hotărârea seria AH nr. 0161838 din 10.02.2017 a Direcției Administrare Fiscală Botanica cu privire la executarea silită a obligației fiscale și decizia nr. 01-05/8-162-972 din 21.03.2017 a Inspectoratului Fiscal de Stat.

La 11 octombrie 2017 Serviciul Fiscal de Stat a declarat apel împotriva hotărârii din 05 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție și ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 06 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat și a fost menținută hotărârea din 05 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central.

La 13 iunie 2018 Serviciul Fiscal de Stat a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție și ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului a indicat că deși a invocat tardivitatea acțiunii, instanțele ierarhic inferioare nu s-au expus asupra acestui fapt.

Referitor la anularea hotărârii seria AH nr. 0161838 din 10.02.2017 cu privire la executarea silită a obligației fiscale, recurentul a invocat că instanțele au ignorat prevederile art. 273 alin. (2) Cod fiscal, conform cărora contestația împotriva deciziei/hotărârii Serviciului Fiscal de Stat și acțiunilor funcționarilor fiscali privind executarea silită a obligației fiscale se depune în decursul a 10 zile lucrătoare de la data emiterii deciziei sau săvârșirii acțiunilor contestate.

De asemenea, a invocat că răspunsul Inspectoratului Fiscal de Stat nr. 0-05/8-162-972 din 21.03.2017 privind contestația împotriva avizului de plată nu constituie obiect de contestare în instanța de contencios administrativ.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Conform ștampilei aplicate pe copia citației expediate de instanță, recurentul la data de 29 mai 2018 a recepționat copia deciziei instanței de apel. Astfel, recursul declarat la data de 13 iunie 2018 este depus în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele cauzei rezultă că Gofman Natalia, adresându-se cu prezenta acțiune, a solicitat anularea avizului de plată nr. 0000062275 din 06.01.2017 cu privire la impozitul pe avere pentru anul 2016; anularea hotărârii seria AH nr. 0161838 din 10.02.2017 a Direcției Administrare Fiscală Botanica mun. Chișinău cu privire la executarea silită a obligației fiscale a contribuabilului, ca fiind emisă cu încălcarea art. 193 lit. c) Cod fiscal și art. 14 Legea contenciosului administrativ; anularea deciziei nr. 01-05/8-162-972 din 21.03.2017 a Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău aferente contestației referitor la avizul de plată, ca fiind emisă cu încălcarea prevederilor art. 226 Cod fiscal.

Prima instanță și instanța de apel, fiind investite cu judecarea pricinii, au admis acțiunea, anulând actele contestate, motivând că obiect al impozitării constituie doar casa individuală de locuit, nr. cadastral 0149106.103.01, baza impozabilă fiind valoarea estimativă a acesteia. Or, celelalte bunuri nu au destinație locativă.

În opinia instanței de apel, prima instanță corect a constatat ilegalitatea avizului de plată și pe cale de consecință a dispus anularea și a hotărârii seria AH nr. 0161838 din 10.02.2017 cu privire la executarea silită a obligației fiscale.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază concluziile instanței de apel ca fiind rezultate din neexaminarea multiaspectuală a circumstanțelor cauzei și în consecință, aplicarea eronată a legii. Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, instanța de apel într-un mod arbitrar a considerat drept corectă și legală hotărârea primei instanțe.

Conform art. 271 din Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea

dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Din materialele dosarului rezultă că deși atât prin referința depusă, precum și în ședința de judecată a primei instanțe, până la încheierea dezbaterilor judiciare, reprezentantul pârâtului Serviciul Fiscal de Stat a invocat, pe lângă netemeinicia acțiunii și prescripția ca temei de respingere a acțiunii, instanța a omis să se expună referitor la invocările pârâtului cu privire la omiterea termenului de prescripție de către reclamanta Gofman Natalia la depunerea acțiunii.

Mai mult, tardivitatea acțiunii a fost invocată și în cererea de apel. Însă, instanța de apel, nu a verificat argumentul apelantului cu privire la omiterea termenului de adresare în judecată.

Conform art. 373 alin. (1,2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Art. 373 alin. (5) Cod de procedură civilă, prevede expres obligația instanței de apel de a se pronunța asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În virtutea principiului disponibilității instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, în limitele argumentelor invocate în cererea de apel.

Instanța de recurs constată că contrar acestor prevederi, instanța de apel, judecând apelul, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel. De altfel, în condițiile în care s-a invocat tardivitatea acțiunii de către apelantul-pârât, instanța de apel era obligată de a supune controlului respectarea termenului de adresare în judecată, cu expunerea expresă a poziției în raport cu acest argument. Or, Serviciul Fiscal de Stat, în sensul art. 271 Cod civil, ca parte în proces este în drept să-și realizeze dreptul său la aplicarea termenului de prescripție în interes propriu.

Totodată, instanța de recurs constată că instanța de apel a menținut și capătul de cerere admis de instanța de fond, prin care s-a anulat răspunsul Inspectoratului Fiscal de Stat nr. 0-05/8-162-972 din 21.03.2017 emis în privința contestației depuse de Gofman Natalia împotriva avizului de plată nr. 0000062275 din 06.01.2017. Deși, instanța de apel a menținut acest capăt de cerere, aceasta, însă, nu și-a motivat soluția în sensul admiterii acțiunii.

La acest capitol, instanța de recurs remarcă prevederile art. 3 alin. (1) Legea contenciosului administrativ, care prevede că obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de: autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi; subdiviziunile autorităților publice și funcționarii din structurile specificate.

Cu referire la prevederile normei de drept enunțate, instanța de apel urma să verifice dacă răspunsul Inspectoratului Fiscal de Stat nr. 0-05/8-162-972 din

21.03.2017 emis în privința contestației depuse de Gofman Natalia împotriva avizului de plată, care instanțele îl califică ca fiind decizie, produce efecte juridice prin el însuși și în dependență de aceasta să aprecieze dacă constituie obiect al contestației în contenciosul administrativ.

Mai mult, acest argument a fost invocat de către apelant în cererea de apel, însă a fost ignorat de instanță.

Abținerea instanței de apel de la furnizarea unui răspuns explicit în privința argumentelor apelului constituie o încălcare a art. 6 §1 Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, deoarece recurentei-reclamante nu i-a fost acordată posibilitatea de a ști dacă argumentele invocate în cererea de apel au fost neglijate sau respinse, motivele respingerii acestora, fiind astfel lăsată într-o stare de incertitudine și creată impresia că nu a fost auzită.

Așadar, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora.

Din considerentele menționate, decizia din 06 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău urmează a fi casată cu restituirea cauzei spre rejudecare în ordine de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.

Se casează decizia din 06 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gofman Natalia împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Nina Vascan

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru